

TADEUSZ J. ZIELIŃSKI

Rocznik Teologiczny
LXVI – z. 1/2024
s. 201-203

**Międzynarodowa konferencja naukowa
Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu
Warszawskiego oraz Chrześcijańskiej
Akademii Teologicznej w Warszawie
pt. „Aktualne problemy stosunków
wyznaniowych oraz laickości państwa
w Polsce w kontekście międzynarodowym”
(15 kwietnia 2023 r.)**

**International scientific conference of the Faculty of Law
and Administration of the University of Warsaw
and the Christian Theological Academy in Warsaw
entitled. „Current problems of religious relations and
state secularism in Poland in the international context”
(April 15, 2023)**

Katedra Prawa Wyznaniowego i Kanonicznego ChAT od wielu lat blisko współpracuje z Zakładem (wcześniej Katedrą) Prawa Wyznaniowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Szczególne zasługi w tym zakresie położył prof. zw. dr hab. Michał Pietrzak (1929–2021), czołowy polski specjalista prawa wyznaniowego, który przez kolejne dekady kierował wspomnianą jednostką organizacyjną w Uniwersytecie, a jednocześnie po 1989 r. był długoletnim profesorem Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. Istotną formą tej współpracy są sympozja naukowe, a pośród nich urządzona 15 kwietnia 2023 r.

w Sali Senatu Uniwersytetu Warszawskiego (Pałac Kazimierzowski) konferencja pt. „Aktualne problemy stosunków wyznaniowych oraz laickości państwa w Polsce w kontekście międzynarodowym”. To spotkanie naukowe miało sygnalizowany w jego tytule wymiar międzynarodowy nie tylko w aspekcie merytorycznym, lecz także pod względem udziału znawców zagadnienia reprezentujących uczelnie i inne instytucje z trzech krajów, a mianowicie z Belgii, Francji i Polski.

Obrady konferencji otworzył w imieniu dziekana Wydziału Prawa i Administracji UW prof. ucz. dr hab. Wojciech Brzozowski, kierownik Zakładu Prawa Wyznaniowego oraz w imieniu J.M. Rektora ChAT prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński, prorektor ds. kształcenia i nauki. Konferencja odbywała się w ramach trzech sesji plenarnych. Każdą z nich tworzyły referaty i prowadzona na ich kanwie dyskusja. Koordynatorem organizacji wydarzenia z ramienia Wydziału Prawa był prof. ucz. dr hab. Paweł Borecki, zaś z ramienia ChAT prof. Tadeusz J. Zieliński.

Sesję pierwszą moderował dr Andrzej Czohara, wieloletni Dyrektor Departamentu Wyznań i Mniejszości Narodowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zaprezentowano następujące wystąpienia: prof. ucz. dr hab. Paweł A. Leszczyński (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim): „III Rzeczpospolita jako państwo o cechach wyznaniowych”; prof. ucz. dr hab. Małgorzata Winiarczyk-Kossakowska (Akademia Pomorska w Słupsku): „Polityzacja religii i Kościoła we współczesnej Polsce”; prof. Bernard Legras (Uniwersytet Paris 1 Panthéon-Sorbonne): „Religie i Kościoły a system polityczny we współczesnym świecie”; prof. Jean Leclercq (UCLouvain, Królewska Akademia Belgijska, Kolegium Belgijskie): „Laïcité, je t'aime moi non plus. Uwagi o surrealistycznej ambiwalencji Królestwa Belgii”; prof. Frédérique de La Morena (Uniwersytet w Tuluzie 1): „Laickość w Republice Francuskiej – warunek wolności”.

Moderatorem sesji II był prof. ucz. dr hab. Wojciech Brzozowski. W jej trakcie ogłoszono następujące referaty: prof. Xavier-Laurent

Salvador (Uniwersytet „Sorbonne Paris Nord”, Laboratorium Analiz Współczesnych Ideologii): „Francuska laïcité w czasach dekonstrukcji”; red. Eddy Caekelberghs (CAL; Instytut Studiów Europejskich ULB): „Cele i zmagania laickości, od wczoraj do dziś”; Djémila Boulasha (stowarzyszenie EGALE [Egalité, laïcité, Europe]): „Laickość – poziom europejski: przestrzeń dla debaty i działania”; prof. ucz. dr hab. Agata Nalborczyk-Skowron (Uniwersytet Warszawski): „Współczesna Polska wobec islamu”; ks. dr Grzegorz Giemza (Polska Rada Ekumeniczna): „Aktualne wyzwania dla dialogu ekumenicznego w Polsce”.

W ramach sesji III, której przewodniczyła prof. ucz. dr hab. Danuta Waniek (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego), przedstawiono referaty: biskup prof. ucz. dr hab. Marcin Hintz (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie): „Państwo polskie wobec mniejszości religijnych i światopoglądowych”; ks. prof. ucz. dr hab. Dariusz Walencik (Uniwersytet Opolski): „Problem finansowania związków wyznaniowych i duchowieństwa ze środków publicznych we współczesnej Polsce”; prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie): „Kwestia nadreprezentacji religii w systemie oświaty publicznej w Polsce”; ks. prof. ucz. dr hab. Tadeusz Stanisławski (Uniwersytet Zielonogórski): „Ochrona danych osobowych w Kościele ze szczególnym uwzględnieniem apostatów”; prof. ucz. dr hab. Maksymilian Stanulewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu): „Symbole religijne w przestrzeni publicznej w Polsce”.

CHRZEŚCIJAŃSKA AKADEMIA TEOLOGICZNA
w WARSZAWIE

Rok LXVI

Zeszyt 1

ROCZNIK TEOLOGICZNY

WARSZAWA 2024

REDAGUJE KOLEGIUM

dr hab. Jakub Sławik, prof. ChAT – redaktor naczelny

dr hab. Jerzy Ostapczuk, prof. ChAT – zastępca redaktora naczelnego

prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński

dr hab. Borys Przedpełski, prof. ChAT

dr hab. Jerzy Sojka, prof. ChAT – sekretarz redakcji

MIĘDZYNARODOWA RADA NAUKOWA

JE metropolita prof. dr hab. Sawa (Michał Hrycuniak), ChAT

abp prof. dr hab. Jerzy Pańkowski, ChAT

bp prof. ucz. dr hab. Marcin Hintz, ChAT

prof. dr hab. Atanolij Aleksiejew, Państwowy Uniwersytet w Petersburgu

prof. dr Marcello Garzaniti, Uniwersytet we Florencji

prof. dr hab. Michael Meyer-Blanck, Uniwersytet w Bonn

prof. dr hab. Antoni Mironowicz, Uniwersytet w Białymstoku

prof. dr hab. Wiesław Przyczyna, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

prof. dr hab. Tadeusz Stegner, Uniwersytet Gdański

prof. dr Urs von Arx, Uniwersytet w Bernie

prof. dr hab. Piotr Wilczek, Uniwersytet Warszawski

Redakcja językowa – Kalina Wojciechowska
Korekta tekstów angielskich – Karen Wasilewska
Skład komputerowy – Jerzy Sojka

BWHEBB, BWHEBL, BWTRANS [Hebrew]; BWGRKL, BWGRKN, and BWGRKI [Greek]
PostScript® Type 1 and TrueType fonts Copyright ©1994-2013 BibleWorks, LLC.
All rights reserved. These Biblical Greek and Hebrew fonts are used with permission
and are from BibleWorks (www.bibleworks.com)

ISSN 0239-2550

Wydano nakładem
Wydawnictwa Naukowego ChAT
ul. Broniewskiego 48, 01-771 Warszawa, tel. +48 22 635-68-55
Objętość ark. wyd.: 15,9. Nakład: 100 egz.
Druk: druk-24h.com.pl
ul. Zwycięstwa 10, 15-703 Białystok

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- JERZY OSTAPCZUK, *Prefaces to the Gospels by Blessed Theophylact, Archbishop of Bulgaria, in early printed Cyrillic Tetraevangelia from Lviv*..... 7
- SERHII SHUMYLO, *The Participation of Athonite Monks in church and cultural processes in the 17th century Polish-Lithuanian Commonwealth territories* 27
- GRZEGORZ SIUPA, *Koncepcja Bożej obecności w rozumieniu zielonoświątkowego Ruchu Trzeciej Fali na przykładzie nauczania Benny'ego Hinna* 53
- JERZY SOJKA, *The question of the Presence of Christ in the Lord's Supper in Lutheran World Federation publications 1947-2010*..... 75
- AGATA WIKTORIA ERN, *Diakrytyczne cechy eschatologii pentekostalnej*.. 125
- SŁAWOMIR P. MARKOWSKI, *Teologiczne założenia programu ogrodu maria-witów w Felicjanowie*..... 155

RECENZJE

- Meyer-Blanck, Michael. 2024. *Glaube und Hass: Antisemitismus im Christentum*. Tübingen: Mohr Siebeck, ss. 338. ISBN 978-3-16-162327-1 (JAKUB SŁAWIK)..... 175

KRONIKA

- Konferencja pt. „Cmentarze w Polsce – stan obecny i perspektywy zmian” (25 października 2023 r.) (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI)..... 197
- Międzynarodowa konferencja naukowa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie pt. „Aktualne problemy stosunków wyznaniowych oraz laickości państwa w Polsce w kontekście międzynarodowym” (15 kwietnia 2023 r.) (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI) 201
- Wykaz autorów 204

Contents

ARTICLES

- JERZY OSTAPCZUK, *Prefaces to the Gospels by Blessed Theophylact, Archbishop of Bulgaria, in early printed Cyrillic Tetraevangelia from Lviv*..... 7
- SERHII SHUMYLO, *The Participation of Athonite Monks in church and cultural processes in the 17th century Polish-Lithuanian Commonwealth territories* 27
- GRZEGORZ SIUPA, *The concept of God's presence as understood by the Pentecostal Third Wave Movement as exemplified in the teaching of Benny Hinn* 53
- JERZY SOJKA, *The question of the Presence of Christ in the Lord's Supper in Lutheran World Federation publications 1947-2010*..... 75
- AGATA WIKTORIA ERN, *Diacritical features of pentecostal eschatology* ... 125
- SŁAWOMIR P. MARKOWSKI, *Theological assumptions of the programme of the Mariavite garden in Felicjanów* 155

REVIEWS

- Meyer-Blanck, Michael. 2024. *Glaube und Hass: Antisemitismus im Christentum*. Tübingen: Mohr Siebeck, pp. 338. ISBN 978-3-16-162327-1 (JAKUB SŁAWIK)..... 175

CHRONICLE

- Conference entitled „Cemeteries in Poland - current status and outlooks for change” (October 25, 2023) (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI)..... 197
- International scientific conference of the Faculty of Law and Administration of the University of Warsaw and the Christian Theological Academy in Warsaw entitled. „Current problems of religious relations and state secularism in Poland in the international context” (April 15, 2023) (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI) 201
- List of authors 204